

172. zasadnutie Sekcie pre poľnohospodárstva, rozvoja vidieka a životného prostredia

Zasadnutie sa konalo 3. októbra 2017 v Bruseli, v budove EHSV. Prerokované stanoviská boli zameraná na politiku rybného hospodárstva, rozvoj obcí a miest, hodnotenie programov rozvoja vidieka v predchádzajúcom programovacom období a na pôdu, ako základ pre výrobu potravín.

Program rokovania

1. Schválenie programu rokovania
2. Schválenie zápisnice zo 171. schôdze, ktorá sa konala 15. júna 2017, EESC-2017-01720-00-00-PV-TRA, Príhovor predsedu sekcie
3. NAT/725 – Spoločná rybárska politika – odhadzovanie úlovkov, COM(2017) 424 final EESC-2017-04392-00-00-PA-TRA
Spravodajca: Gabriel Sarró Iparraguirre
4. NAT/698 – Obce a malé mestá ako katalyzátory rozvoja vidieka, výziev a príležitostí (*stanovisko z vlastnej iniciatívy*), EESC-2016-06759-00-00-PA-TRA
Spravodajca: Tom Jones
5. NAT/699 – Hodnotenie ex post programov pre rozvoj vidieka na roky 2007 – 2013 (*informačná správa – hodnotenie vplyvu*), EESC-2017-00690-00-00-PRI-TRA
Spravodajkyňa: Diľana Slavova
6. NAT/712 – Klimatická spravodlivosť (*stanovisko z vlastnej iniciatívy*), EESC-2017-01144-00-00-PA-TRA
Spravodajca: Cillian Lohan
7. NAT/713 – Využívanie pôdy na udržateľnú výrobu potravín a ekosystémové služby (*prieskumné stanovisko na žiadosť litovského predsedníctva Rady EÚ*), EESC-2017-01814-00-00-PA-TRA
Spravodajca: Roomet Sõrmus
8. Rôzne
9. Potvrdenie dátumu nasledujúcej schôdze sekcie: utorok 21. novembra 2017.

Skrátený záznam

NAT/725 – Spoločná rybárska politika – odhadzovanie úlovkov, COM(2017) 424 final EESC-2017-04392-00-00-PA-TRA, Spravodajca: Gabriel Sarró Iparraguirre
Postoj EHSV

1.1 EHSV, v súlade so svojím stanoviskom NAT/631[1], v ktorom požaduje flexibilné opatrenia na uľahčenie postupného zavádzania povinnej vykládky, vyjadruje podporu návrhu na rozšírenie právomoci Európskej komisie prijímať plány pre odhadzovanie úlovkov prostredníctvom delegovaných aktov na obdobie ďalších troch rokov.

1.2 Možno sa však obávať, že navrhované tri roky nebudú postačovať na prijatie všetkých regionálnych viacročných plánov a že na konci roka 2020 budeme čeliť podobnej situácii ako v súčasnosti. EHSV by bol uprednostnil neskorší termín.

Pripomienky

1.1.1 Postupné zavedenie povinnosti vylodiť úlovky (prvé delegované nariadenia Komisie, ktorými sa stanovili plány pre odhadzovanie úlovkov, nadobudli účinnosť 1. januára 2015) so sebou prinieslo množstvo problémov.

1.1.2 Najzávažnejší z nich sa týka a bude sa čoraz viac týkať tzv. blokačných druhov (tzv. choke species), t. j. druhov podliehajúcich zníženým kvótam alebo nepodliehajúcich žiadnym kvótam, ktoré sa však napriek tomu zachytávajú do sietí alebo iných druhov rybárskeho výstroja. Mechanizmy flexibility zahrnuté do nariadenia sú úplne nepostačujúce na riešenie tejto skutočnosti. Po tom, ako v roku 2019 vstúpi v plnom rozsahu do platnosti povinnosť vylodiť úlovky, bude musieť zostať v prístavoch mnoho rybárskych plavidiel, ktoré aj napriek tomu, že nevyčerpali kvótu pre svoje cieľové druhy, nebudú smieť loviť, pretože vyčerpali svoju nízku kvótu pre vedľajšie úlovky.

1.1.3 Ďalšou nevyriešenou otázkou je prispôsobenie rybárskych prístavov a ich predajných sál predaju druhov, ktoré sa tradične vyhadzovali a ktoré sa teraz musia vylodovať. Podobne aj obmedzenie predaja malých rýb neurčených na ľudskú spotrebu spôsobuje dodatočné problémy, pretože v mnohých prístavoch EÚ neexistuje infraštruktúra ani podniky, ktoré by sa venovali predaju tohto druhu surovín.

1.1.4 A napokon sa zvyšuje potreba skladovacích priestorov na palube, a najmä pracovné vyťaženie personálu, ktorý musí triediť viac druhov a veľkostí, v dôsledku čoho dochádza k väčšiemu stresu a rizikám.

Diskusia:

- nesúhlas s návrhom stanoviska,
- požiadavka o stanovisko k malým rybárskym lodiam,
- 7 krajín diskutovalo k programu,
- spravodajca sa stretol s rôznymi zástupcami rybárov, aj s malými rybármi,
- v niektorých oblastiach je možné navýšiť výlov o 2 %,
- rozdielna spotreba rýb v krajinách EÚ, napríklad v Španielsku je veľmi vysoká spotreba,

DG Marine - vystúpenie zástupkyne z EK. Poďakovanie za stanovisko EHSV. Návrh Komisie vychádza z požiadaviek členských štátov.

Stanovisko bolo prijaté.

NAT/698 - Obce a malé mestá ako katalyzátory rozvoja vidieka, výziev a príležitostí (stanovisko z vlastnej iniciatívy), EESC-2016-06759-00-00-PA-TRA, Spravodajca: Tom Jones

Bol využitý dotazníkový prieskum, pri ktorom boli doručené odpovede z 21 členských krajín. Potrebné nielen DG Agri ale aj DG Regio. Odporúčania stanoviska by mali byť všetky implementované. Rok 2018 je rokom Kultúry. Potrebné zapojiť malé mestá a obce. Nedostatok spolupráce a vzťahov medzi mladou generáciou a staršou generáciou. Najlepší dokument bol zo Švédska.

Záver

1.1 EHSV sa domnieva, že aj napriek oslabenej rovnováhe medzi štruktúrou obyvateľov a tradičnou hospodárskou činnosťou v mnohých obciach a malých mestách, sú dostatočne preukázané osvedčené postupy na to, aby sme boli optimistickí, pokiaľ ide o udržateľnú budúcnosť v mnohých, aj keď nie vo všetkých vidieckych sídlach. Takéto sídla môžu fungovať ako katalyzátory rozsiahlejšej obnovy vidieka.

1.2 Tento optimizmus je však podmienený udržateľným holistickým úsilím zapájajúcim ľudí a finančné zdroje na všetkých úrovniach riadenia a vo všetkých troch sektoroch, t. j. v súkromnom,

verejnom a občianskom sektore.

Odporúčania

2.1 EHSV v plnej miere podporuje iniciatívu Európskej komisie na podporu inteligentných obcí (Smart Villages Initiative), najmä z dôvodu prísľubov týkajúcich sa spolupráce medzi riaditeľstvami. Program GR AGRI na rozvoj vidieka má mimoriadny význam, no nikdy nebude môcť investovať dostatok zdrojov do tejto iniciatívy bez podpory ostatných GR a bez verejných investícií na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni. EHSV podporuje nové stanovisko Výboru regiónov o inteligentných obciach[2].

2.2 Rýchle širokopásmové pripojenie - v rámci mobilných aj pevných sietí - má zásadný význam pre inteligentné obce a mestá, aby mohli vôbec dúfať v hospodársky a sociálny rozvoj, a musí byť v plnej miere dostupné, tak ako sa to zaručuje v posúdení vplyvu na vidiecku oblasť, na ktoré sa poukazuje vo vyhlásení Cork 2.0 z roku 2016.

2.3 Pokiaľ ide o využívanie technologických výhod, verejné služby v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy, zdravotnej a sociálnej starostlivosti by mali byť integrované, skupinové a inovatívne.

2.4 Orgány územného plánovania vo vidieckych oblastiach by mali presadzovať proces, ktorý umožní obnovu nadbytočných budov v obciach a malých mestách, čím sa zaisťujú nízke daňové sadzby pre začínajúce podniky a kompenzačné príspevky z maloobchodných projektov na okraji miest.

2.5 Ďalšiu výzvu predstavuje slabá dopravná prepojenosť. Preto sa odporúča presadzovať spoločné využívanie dopravy a autobusy a vozidlá vo vlastníctve spoločenstva v oblastiach, z ktorých sa súkromný sektor stiahol.

2.6 Tam, kde je to možné, by sa zamestnávateľia mali povzbudzovať, aby podporovali prácu na diaľku a využívali potenciálne výhody partnerstiev medzi vidieckymi a mestskými oblasťami. V tejto súvislosti je veľmi dôležitý prínos agroturizmu a vidieckeho cestovného ruchu, činnosti spojené so zdravím a vytváranie značiek poľnohospodárskych a remeselných výrobkov, ako aj rozširovanie ponuky kultúrnych a historických podujatí. Prostredníctvom podpory programu rozvoja vidieka môžu podnikatelia ľahšie prilákať investície zvonku a rozvíjať a predávať produkty s pridanou hodnotou.

2.7 Správa vecí verejných na najnižšej miestnej úrovni je vnútroštátnou alebo regionálnou záležitosťou. Obce a malé mestá však musia dostať väčšie právomoci a mať lepší prístup k finančným zdrojom, aby mohli podporovať a realizovať predstavy svojich obyvateľov.

2.8 Zástupcovia iniciatívy Spoločenstva pre rozvoj vidieka (LEADER) a miestne akčné skupiny by mali dostať plnú podporu pri zakladaní a rozširovaní súkromných aj neziskových podnikov, a pokiaľ ide o ich úsilie posilňovať a zaisťovať angažovaného a pozitívneho spoločenského ducha. Toto úsilie sa na základe lepšej spolupráce môže posilňovať prostredníctvom miestneho rozvoja vedeného komunitou (CLLD).

2.9 Najmä obyvatelia obcí a malých miest by mali rozvíjať zmysel pre spoločenstvo, čo nabáda na to, aby sa oni sami chopili iniciatívy. Školy a miestni školitelia by mali propagovať kroky vedúce k prevzatíu zodpovednosti. Noví lídri potrebujú rozsiahlu podporu poradenských agentúr, ako je napr. Plunkett Foundation v Spojenom kráľovstve, ktoré majú prístup k osvedčeným postupom a podobným relevantným iniciatívam.

2.10 Rozvíjajúce sa inteligentné obce by sa mali prezentovať ako príklady na regionálnej

a vnútroštátnej úrovni, ako aj na úrovni EÚ. Inštitúcie EÚ a jej zainteresované strany by mali každoročne organizovať oslavy určené na propagáciu úspešných a súdržných obcí a malomestských spoločenstiev.

2.11 V záujme posilnenia a rozvoja skutočného pocitu partnerstva medzi mestami alebo veľkými mestami a ich susednými obcami EHSV podporuje odporúčania uvedené v dokumente združenia Rurality-Environment-Development (R.E.D.)[\[3\]](#) z roku 2016 s názvom *Making Europe Grow with its Rural Territories* (Rast pre Európu prostredníctvom jej vidieckych oblastí) a pilotný projekt organizácie Carnegie Trust pre partnerstvá miest.

2.12 Výbor podporuje výzvu uvedenú v Európskom vidieckom manifeste, ktorý bol prijatý na druhom zasadnutí Európskeho vidieckeho parlamentu v novembri 2015, zameranú na posilnenie spolupráce medzi občanmi, organizáciami a orgánmi vo vidieckych a mestských oblastiach s cieľom získať plný prospech zo sociálnych, kultúrnych a hospodárskych vzťahov, ktoré takáto spolupráca môže priniesť, a na intenzívnu výmenu názorov a osvedčených postupov medzi zúčastnenými subjektmi vo vidieckych a mestských oblastiach.

2.13 EHSV odporúča, aby Európska investičná banka vytvorila systémy podpory prispôbené malým súkromným aj sociálnym vidieckym podnikom, tak ako to prisľúbila vo svojom programe na obdobie rokov 2017 - 2019.

2.14 Európskej rade mladých poľnohospodárov (CEJA) a ostatným orgánom zastupujúcim mládež by sa mala poskytnúť podpora pri vytváraní fór mládeže v miestnych spoločenstvách, ktoré budú stimulovať prijímanie opatrení zameraných na ich potreby a očakávania. Mládež musí zohrávať dôležitejšiu úlohu, pokiaľ ide o rozvíjanie hospodárskych a sociálnych riešení, pričom odbornú prípravu, mentorstvo a finančnú podporu treba prispôbiť ich očakávaniam.

2.15 Cieľ č. 11 v zozname cieľov trvalo udržateľného rozvoja, ktorý prijala OSN, odkazuje na mestá a spoločenstvá. Udržateľné obce a malé mestá by sa mali zahrnúť medzi „spoločenstvá“.

2.16 Kultúrne hodnoty, ktoré sa nachádzajú v obciach a malých mestách, by mali zaujímať popredné miesto v oblasti propagácie, a pokiaľ ide o iniciatívy počas európskeho roku kultúrneho dedičstva 2018.

2.17 Výbor odporúča, aby sa „osvedčené postupy“ vymieňali na všetkých úrovniach. Deje sa to už prostredníctvom Európskej siete pre rozvoj vidieka (ENRD), Európskeho združenia LEADER pre rozvoj vidieka (ELARD), Európskej rady pre dedinu a malé mestá (ECOVAST) a programu hospodárskych reforiem (ERP), a nachádzajú sa aj v publikácii *The best Village in the World* (Najlepšia obec na svete)[\[4\]](#).

Diskusia:

- potrebný rozvoj malých miest a obcí,
- dôležité stanovisko,
- otázka na definíciu malého mesta a obce, počet obyvateľov resp. iný systém, ktorý bol využitý pri príprave stanoviska,
- bioekonomika,
- spojenie s poľnohospodárstvom, lesníctvom,
- obehové hospodárstvo by malo byť súčasťou stanoviska,
- potrebné zapojenie mladých ľudí,
- vysvetlený spôsob hodnotenia,
- odsek 2.3 návrh na doplnenie resp. úpravu textu,

- potrebný iný bankový systém pre oblasti vidieka, sú tam iné príležitosti,
- SPP,
- prosperita malých miest a obcí závisí od poľnohospodárstva,
- odsek 1.16 treba zmeniť text, odporúčanie na doplnenie,
- potrebné financovanie SPP, aby vidiek fungoval.

Na zasadnutí boli schválené pozmeňovacie návrhy. Neprešiel návrh k zmene 1.1.

Stanovisko v hlasovaní prijaté.

NAT/699 - Hodnotenie ex post programov pre rozvoj vidieka na roky 2007 - 2013 (informačná správa - hodnotenie vplyvu), EESC-2017-00690-00-00-PRI-TRA, Spravodajkyňa: Diľana Slavova

1. Zámerom EHSV je uskutočniť hodnotenie ex post programov rozvoja vidieka na roky 2007 - 2013 v niektorých členských štátoch s cieľom preskúmať účasť zainteresovaných strán a vidieckych spoločenstiev na týchto programoch a ich vplyv na uvedené subjekty a vyvodiť závery z úspešných a neúspešných projektov v rámci politiky rozvoja vidieka na roky 2007 - 2013.
2. EHSV zistil, že politika rozvoja vidieka je jednou z najvítanejších politík EÚ. Je pozitívna, nápomocná a potrebná. Podpora z programu rozvoja vidieka na obdobie 2007 - 2013 bola považovaná za veľmi dôležitú pre vidiecke oblasti a spoločenstvá. Program posilnil regionálny rozvoj, stimuloval hospodársky rast a tvorbu pracovných miest a úspešne prispel k zmene situácie na vidieku v celej EÚ.
3. Zdá sa, že všetky programy rozvoja vidieka v celej EÚ majú spoločné črty. Pri všetkých štyroch programoch, ktoré EHSV hodnotil na mieste (Poľsko, Toskánsko, Fínsko a Andalúzia - podľa chronologického poradia návštev), boli zaznamenané väčšinou rovnaké problémy, ktoré sa opisujú ďalej. Tie by sa mohli vyriešiť v nasledujúcich programoch rozvoja vidieka.
4. Na úrovni EÚ a členských štátov, ako aj na regionálnej a miestnej úrovni, je potrebné zníženie byrokracie a ďalšie zjednodušenie, pokiaľ ide o všetky postupy, od uplatňovania cez implementáciu, až po záverečné správy. Zainteresované strany vyjadrili dôraznú kritiku vzhľadom na skutočnosť, že spustenie programov si vyžiadalo celé prvé dva roky. Prechod medzi obdobiami vystavuje malé organizácie riziku prepúšťania zamestnancov.
5. Budúce postupy by mali byť jasnejšie, jednoduchšie a transparentnejšie, pričom by mali zohľadňovať skutočnosť, že postupy podávania žiadostí a správ za obdobie 2007 - 2013 boli príliš zložité, čo odrádzalo potenciálnych príjemcov pomoci, ktorým chýbali jasné informácie o rôznych možnostiach financovania, ktoré mohli využiť.
6. Zainteresované strany sa nazdávajú, že pravidlá vzťahujúce sa na EPFRV (2007 - 2013) boli niekedy nepružné a nezohľadňovali potreby, charakteristické vlastnosti a osobitosti jednotlivých regiónov. Navrhli, aby budúce programy síce zachovali široký výber pre národné a regionálne orgány, no obsahovali by menej opatrení, ktoré by boli lepšie zamerané na charakteristické vlastnosti a prírodné danosti regiónov, a reagovali by tak na očakávania a potreby miestnych spoločenstiev a zainteresovaných strán.
7. Napríklad na opatrenia v oblasti životného prostredia sa musel povinne vyčleniť minimálny percentuálny podiel napriek tomu, že v danej krajine alebo danom regióne bol stav životného prostredia relatívne dobrý. Určitá priepustnosť osí, napríklad vzhľadom na environmentálnu hodnotu investícií do elektrifikácie, by mohla zmierniť tento problém. Ďalším zdrojom nepružnosti v krajinách

s regionalizovanými programami je neschopnosť prenášať z jedného regiónu do druhého finančné prostriedky, ktoré sa nemohli čerpať z dôvodu nedostatočnej kapacity spolufinancovania.

8. Chýbajúca koordinácia, komplementárnosť a súlad s opatreniami v rámci iných štrukturálnych a kohéznych fondov (Európsky sociálny fond, Európsky fond regionálneho rozvoja atď.) vo vidieckych oblastiach bránili dosiahnutiu celkového cieľa vyváženého územného rozvoja. To nepriaznivo narušilo rovnováhu medzi poľnohospodárskymi činnosťami a činnosťami iného charakteru financovanými z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV), čomu by sa dalo aspoň čiastočne zabrániť, ak by bol zoznam dostupných opatrení pre každý región kratší a ak by obsahoval iba najúčinnnejšie opatrenia.

9. Skoré a účinné začlenenie organizácií občianskej spoločnosti do prípravy a realizácie programov zhora nadol pozitívne korelovalo s ich vnímanou pridanou hodnotou. V Toskánsku bola vnímaná ako veľmi dobrá, zatiaľ čo v Poľsku ako dosť slabá, kde bol malým mimovládny organizáciám poskytnutý malý priestor na to, aby sa usilovali ovplyvniť rozhodnutia prijaté vládou.

10. Programy rozvoja vidieka by mali byť dostupné pre všetky zainteresované strany a organizácie občianskej spoločnosti. Budúce programy rozvoja vidieka by mali vyžadovať inkluzívnu účasť, ktorá by sa mohla zlepšiť tým, že malé organizácie získajú pomoc na prekonanie nedostatku zdrojov a prístup k primeranému a vhodnému poradenstvu a odborným znalostiam a budú ich môcť využívať.

11. Budúce programy rozvoja vidieka by sa mali zamerať na zraniteľné oblasti EÚ a uprednostniť opatrenia zamerané na oblasti s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami, najmä horské oblasti, ostrovy atď., s cieľom dosiahnuť lepšie zapojenie občianskej spoločnosti a lepšiu rovnováhu medzi vidieckymi a mestskými oblasťami.

12. Programom rozvoja vidieka na obdobie 2007 - 2013 chýbal systematický prístup so širšími cieľmi. Opatrenia boli najúčinnnejšie vtedy, keď sa v integrovanom reťazci projektov uplatnil prierezový prístup od výroby po uvedenie na trh. Rovnako hodnotnými boli integrované územné projekty, ktoré zahŕňali miestne subjekty, univerzity, ako aj hospodárske subjekty. V budúcich programoch rozvoja vidieka by sa mohol úspešne skombinovať sektorový integrovaný prístup s územným integrovaným prístupom.

13. V rámci programov rozvoja vidieka na roky 2007 - 2013 bolo poskytnuté poradenstvo, avšak malo sa rozšíriť tak, aby zahŕňalo aj všetky potreby súvisiace s odbornou prípravou poľnohospodárskeho podniku (od poľnohospodárskeho podniku až po trh) a nielen technické aspekty.

14. Nedostatočná pružnosť sa pociťovala zvlášť vtedy, ak v priebehu vykonávania programu rozvoja vidieka bolo potrebné urobiť určitú zmenu (možno aj malú úpravu). Miestne orgány by mohli mať možnosť vykonávať menšie úpravy regionálnych programov rozvoja vidieka na miestnej úrovni a na úrovni spoločenstiev s cieľom lepšie zohľadniť dynamiku trhov a potreby miestnych orgánov a zainteresovaných strán.

15. Bol vyjadrený názor, že ukazovatele, ktoré sa použili pri pridelení určitého počtu bodov žiadostiam o projekty v období 2007 - 2013, sa dostatočne nekonzultovali ani neodsúhlasili so zainteresovanými stranami, napríklad pokiaľ ide o osobitnú dôležitosť, ktorá by sa mala prikladať vytvoreniu a/alebo zachovaniu trvalých pracovných miest. V budúcich programoch rozvoja vidieka by sa tomu malo zabrániť.

16. Všetky zainteresované strany ocenili prínos programu LEADER. Všeobecne prevláda názor,

že LEADER je pozitívny program s konkrétnymi výsledkami, ktoré sú prínosné pre regióny aj miestne spoločenstvá.

17. Vnútorne riadenie budúcich programov rozvoja vidieka by sa malo zlepšiť z hľadiska časového rozvrhnutia a lehôt.

18. Treba zdôrazniť, že v programoch rozvoja vidieka na obdobie 2007 – 2013 bola občianska spoločnosť dobre zastúpená a mala k dispozícii dostatočné možnosti a zdroje na to, aby sa aktívne zapojila do činnosti monitorovacích výborov. Nie vo všetkých členských štátoch mali menšie organizácie občianskej spoločnosti prístup k informáciám a mohli sa zapojiť do diskusií a rozhodovacieho procesu monitorovacích výborov. V budúcnosti by mali byť tieto orgány otvorenejšie, transparentnejšie a otvorenejšie podnetom a návrhom od všetkých zainteresovaných strán.

19. Potrebujeme prepracovanú, flexibilnú politiku rozvoja vidieka dostupnú na všetkých územiach EÚ, ktorá by sa zameriavala na zraniteľné regióny vrátane oblastí s prírodnými alebo inými obmedzeniami. Dôrazný plán stanovený na základe vyhlásenia z konferencie Cork 2.0 s názvom *Lepší život vo vidieckych oblastiach* musí zostať kľúčovou prioritou transformovanej SPP. Hlavnými výzvami transformovanej SPP je investovanie do životaschopnosti vidieka, ako aj zlepšenie tvorby pracovných miest v hospodársky slabých a vzdialených regiónoch a podpora diverzifikácie poľnohospodárstva[5].

20. K rozvoju programov regionálneho rozvoja sa musí pristupovať pozitívnym spôsobom a rozpočet na regionálny rozvoj musí byť primeraný na riešenie existujúcich a nových požiadaviek týkajúcich sa rozvoja vidieckych oblastí, ako aj sociálnych a environmentálnych kritérií.

21. Pokiaľ ide o budúce programy regionálneho rozvoja, EHSV by uvítal, aby sa:

- na rozpočte EÚ dohodlo včas, aby sa programy rozvoja vidieka mohli realizovať od začiatku programového obdobia,
- zaviedli jasné a transparentné pravidlá a potupy podávania žiadostí,
- zabezpečil jednoduchý prístup k programom regionálneho rozvoja,
- zainteresované strany mohli aktívne zúčastňovať na programoch rozvoja vidieka a mohli ich používať,
- podporovali inovatívne opatrenia pre trvalo udržateľnejší európsky vidiek,
- zvýšilo zapojenie občianskej spoločnosti do celého procesu, a to od návrhu až po hodnotenie programov (riadenie so zapojením viacerých zainteresovaných strán),
- budoval európsky vidiek, ktorý bude vo väčšej miere sociálne inkluzívny,
- zjednodušili postupy v praxi.

Diskusia:

- nedostatok flexibility,
- chýba hodnotenie situácie v krajinách,
- chýbajú vhodné opatrenia, reálna ochrana vidieka nie je,
- LEADER program, jeho prínosy,
- potrebné zastaviť byrokráciu a skutočne mať zjednodušenie.

V diskusii vystúpila zástupkyňa SPPK v EHSV.

Stanovisko bolo prijaté hlasovaním.

Záver a odporúčania

1. V rámci koncepcie klimatickej spravodlivosti sa globálna zmena klímy chápe aj ako politická a etická otázka, nielen vyslovene environmentálna otázka. Zvyčajne sa poníma v globálnom kontexte vzájomnej priestorovej a časovej závislosti a uznáva sa v nej, že tí najzraniteľnejší a najchudobnejší v spoločnosti musia často znášať najväčší vplyv následkov zmeny klímy, a to aj napriek tomu, že práve tieto skupiny sú najmenej zodpovedné za emisie, ktoré zmenu klímy spôsobujú. V širšom zmysle sa v tomto stanovisku v rámci klimatickej spravodlivosti považuje za potrebné zaoberať otázkou spravodlivosti v súvislosti s často neprimeraným vplyvom zmeny klímy na občanov a komunity v rozvojových aj rozvinutých hospodárstvach.
2. EHSV sa domnieva, že všetci občania majú právo na zdravé a čisté životné prostredie, ako aj právo očakávať, že vlády prevezmú zodpovednosť za opatrenia týkajúce sa faktorov ovplyvňujúcich zmenu klímy a za nebezpečenstvá vyplývajúce zo zmeny klímy a uznajú nielen zjavnejšie environmentálne a ekonomické aspekty, ale aj sociálny dosah.
3. EHSV vyzýva na vypracovanie charty EÚ o právach súvisiacich s klímou, ktorá by zahŕňala práva občanov a prírody v súvislosti s výzvami týkajúcimi sa krízy vyvolanej globálnou zmenou klímy. EHSV vyzýva inštitúcie EÚ a národné vlády, aby preskúmali uplatňovanie zásad klimatickej spravodlivosti na všetkých úrovniach: európskej, vnútroštátnej a komunitnej. Proces európskeho semestra by sa mohol použiť ako nástroj na dosiahnutie tejto ambície. Klimatická spravodlivosť sa týka spravodlivosti pre ľudí aj pre životné prostredie, od ktorého sme závislí, pričom obe otázky sú navzájom prepojené.
4. Systémy výroby a spotreby sa musia zmeniť tak, aby sa prispôbili zmene klímy a zmierňovali ju. V tejto transformácii treba podporovať najmä potravinové systémy a ich príslušné zainteresované strany. Udržateľná spotreba potravín sa musí začať v počiatočnej fáze prípravy pôdy a riadenia prírodných systémov, aby sa zabezpečil základný stavebný kameň pre získavanie potravín. EHSV zdôrazňuje, že je potrebná rámcová smernica o pôde.
5. Silu spotrebiteľov pri dosahovaní prechodu možno využiť len vtedy, ak budú mať spotrebiteľia možnosť zvoliť si udržateľné etické alternatívy, ktoré by nevedli k výraznému zníženiu pohodlia alebo kvality z hľadiska služieb, použitia alebo dostupnosti. Uskutočniteľné alternatívy pre spotrebiteľov môžu vychádzať z nových hospodárskych modelov, ako je napr. digitálne, kolaboratívne a obehové hospodárstvo.
6. Je potrebné investovať verejné prostriedky do zabezpečenia infraštruktúry a primeranej podpory pre spotrebiteľov, ktorí by chceli viesť životný štýl spôsobujúci nízke emisie oxidov uhlíka, a to vrátane pomoci pri hradení vyšších nákladov na etické/dlhodobé/udržateľné tovary a služby.
7. Musí sa zmapovať presun pracovných miest v nízkouhlíkovom hospodárstve a čo najskôr sa musia identifikovať príležitosti. Vďaka tomu bude možné navrhnúť a uplatňovať efektívne opatrenia, aby sa zabezpečilo, že pracovníci budú chránení a že sa pri spravodlivom prechode zachová ich kvalita života.
8. EHSV opakuje svoju výzvu, aby sa vytvorilo európske stredisko pre monitorovanie chudoby (TEN/516), ktoré by spojilo všetky zainteresované strany s cieľom pomôcť definovať európske ukazovatele energetickej chudoby. Spravodlivosť pre všetkých občanov znamená zabezpečiť dodávku ekologickej, cenovo dostupnej a prístupnej energie pre každého.

9. EHSV vyzýva na ukončenie dotovania fosílnych palív a zmenu smerom k podpore prechodu na energiu z obnoviteľných zdrojov.

10. Účinné politiky v oblasti udržateľnosti závisia od zabezpečenia toho, že opatrenia na podporu tohto prechodu budú jasne stanovené, prioritné a náležite financované.

Diskusia:

- rozdiel medzi stanoviskom NAT/712 a NAT/713. Potrebne zmeniť text v oblasti pôdy.
- neodporúča sa nová legislatíva pre oblasť pôdy,
- problém s regionálnou úrovňou, máme svetový trh,
- potrebná ochrana nielen spotrebiteľov, ale aj podnikateľov,
- potrebné mať rovnaké svetové štandardy,
- požiadavka na doplnenie materiálu,
- história pri obchodovaní s emisiami,
- požiadavka na zmenu textu a požiadavka na predĺženie času, neprijímať materiál,
- perspektíva je až príliš európska, ukazuje, čo Európa nedokázala, ale čo by bolo potrebné urobiť,
- chýba časť práva,
- požiadavka na zmeny obchodných metód, naša výroba a emisie sa vyvážajú do Vietnamu, Číny, čo nie je správne,
- požiadavka na vypracovanie Charty nie je v poriadku, nebude to viesť k zmenám,
- dopady klimatických zmien,
- stanovisko obsahuje aj migráciu a ostatné problémy,
- alternatíva pre spotrebiteľov,
- potrebné doplniť poľnohospodárstvo, nie je správne uvedená SPP, potrebné tento odsek upraviť,
- rozdiely medzi obyvateľmi a medzi politikou, vplyv na rôzne sektory, poľnohospodárstvo, dopravu a ostatné sektory.

Spravodajca nesúhlasil s posunom hlasovania k predloženému stanovisku. V danom stanovisku sú možné zmeny textu po prijatí v sekcii. Spravodajca navrhol, aby boli predložené návrhy na úpravu a členovia sekcie poslali pozmeňovacie návrhy ešte pred plenárnym zasadnutím. Pri niektorých pripomienkach je potrebné pozrieť pôvodný text v angličtine, nakoľko pri niektorých jazykových verziách nie je presný preklad.

Predsedažuci požiadala, aby boli v budúcnosti pripravené pozmeňovacie návrhy priamo na zasadnutie odbornej sekcie.

Pozmeňovací návrh 4.1.3 prijatý spravodajcom, zapracované do textu.

Pozmeňovací návrh 1.3 prijaté spravodajcom, zapracované do textu.

Pozmeňovací návrh 4.1.4 prijatý spravodajcom, zapracované do textu – rozšírenie textu.

Hlasovanie: za 53, zdržali sa 6, proti 5. Stanovisko prijaté.

NAT/713 – Využívanie pôdy na udržateľnú výrobu potravín a ekosystémové služby, (prieskumné stanovisko na žiadosť litovského predsedníctva Rady EÚ), EESC-2017-01814-00-00-PA-TRA,

Spravodajca: Roomet Sõrmus

Predstavenie stanoviska.

Expertka zdôraznila rôzne podmienky a kvalitu pôdy v členských krajinách EÚ, ako aj využitie pôdy. Chýba konsenzus na dobré podmienky stanovené výskumníkmi.

Záver a odporúčania

1.1 Spoločný referenčný rámec EÚ by mal rozhodujúci význam pre udržateľné využívanie a ochranu poľnohospodárskej pôdy, pretože by umožnil sledovať pokrok dosiahnutý pri zhromažďovaní a využívaní údajov. Okrem toho by tento rámec mohol slúžiť na to, aby sa stanovila definícia dobrého stavu pôdy, jednotná terminológia, jednotné kritéria monitorovania, ako aj priority a rôzne politické opatrenia na dosiahnutie dobrého stavu pôdy.

1.2 Úbytok poľnohospodárskej pôdy v dôsledku jej degradácie, opúšťanie pôdy, zmena klímy a urbanizácia predstavujú vo všetkých členských štátoch závažný problém. EHSV preto navrhuje obnoviť existujúci právny rámec EÚ s cieľom chrániť v členských štátoch hodnotné poľnohospodárske plochy, ktoré sú dôležité pre výrobu potravín a poskytovanie ostatných ekosystémových služieb, a úrodnosť týchto plôch, a zároveň zlepšiť monitorovanie a poskytovať spoľahlivé informácie.

1.3 Poľnohospodári ako vlastníci a užívatelia poľnohospodárskej pôdy majú osobitnú zodpovednosť pri poskytovaní ekosystémových služieb, ktorá sa musí uznať a podporovať. Pôda zabezpečuje najdôležitejšie ekosystémové služby. Je základom pre veľkú časť globálnej výroby potravín a je nevyhnutná na produkciu biomasy. Pôda dokáže viazať uhlík, a teda prispieva k zmierňovaniu zmeny klímy.

1.4 Vzhľadom na modernizáciu SPP by cieľom malo byť o. i. ochraňovať zdravie a úrodnosť hodnotnej poľnohospodárskej a inej pôdy. Súčasne pritom treba pamätať na potrebu zachovávať a ďalej zvyšovať produktivitu a udržateľnosť poľnohospodárstva.

1.5 V súlade s Parížskou dohodou o zmene klímy by sa mali podporovať existujúce a nové iniciatívy zamerané na vytvorenie rovnováhy v kolobehu uhlíka v pôde takým spôsobom, ktorý neohrozí výrobu potravín. V záujme zvýšenia obsahu uhlíka v pôde EHSV navrhuje, aby sa zásady udržateľného hospodárenia s pôdou začlenili do politických opatrení EÚ. Podporiť treba okrem inej produkciu biomasy, a to zlepšením prístupu k vode a ostatným pôdnym činiteľom (štruktúra a prevzdušenie pôdy, dostupnosť živín, hodnota pH, biologická aktivita pôdy), mimoriadne šetrným obrábaním pôdy, pasienkovým hospodárstvom, udržateľným obhospodarovaním zelených plôch, integrovanou poľnohospodárskou výrobou, ekologickým poľnohospodárstvom, striedaním plodín, pestovaním strukovín, zhodnocovaním organického odpadu, kompostovaním a tvorbou vegetačnej zimnej pokrývky na poliach. S pôdami bohatými na uhlík a trávnyimi porastmi sa musí hospodáriť udržateľne, aby sa podporovalo viazanie uhlíka v pôde a rastlinách.

1.6 Treba nabádať členské štáty a motivovať ich, aby aj v rámci druhého piliera SPP prijali vhodné opatrenia na ochranu pôdy.

1.7 Je nutné podporiť dodatočné investície do technológií šetrných k životnému prostrediu a klíme a do systémov zlepšovania pôdy s cieľom zabezpečiť udržateľné využívanie zeme a pôdy.

1.8 Treba podporovať poľnohospodárstvo založené na poznatkoch (t. j. precízne poľnohospodárstvo a agroekologické prístupy). Potenciál precízneho poľnohospodárstva šetrného k zdrojom, pôde a životnému prostrediu možno rozvíjať integráciou údajov o pôde, hnojivách, ochrane rastlín, počasí a výnosoch, čo predpokladá o. i. lepší prístup k využiteľným údajom v celoštátnych databázach, lepšiu mobilitu a ľahšiu použiteľnosť, pričom platí zásada, že poľnohospodári sú vlastníckymi týchto vygenerovaných údajov. Predpokladom toho je prístup poľnohospodárov k internetu, ako aj využívanie informačných a komunikačných technológií.

1.9 Pri tvorbe politik a rozhodovaní o využívaní pôdy by sa mali vo väčšej miere používať údaje o pôde. Zároveň treba zvýšiť kvalitu a dostupnosť údajov o pôde, najmä v oblastiach, v ktorých sa doposiaľ neuskutočnil dostatočný výskum. Na úrovni EÚ sa treba dohodnúť na jednotnom

monitorovaní pôdy.

1.10 V rámci celého vzdelávacieho systému treba posilniť informovanosť o význame pôdy. Mali by sa pritom využívať moderné pedagogické prostriedky a téma pôdy by sa mala zapracovať do učebných plánov na jednotlivých úrovniach vzdelávania.

1.11 Dôležitú úlohu zohrávajú aj opatrenia na zvyšovanie informovanosti poľnohospodárov o pôde a vhodné postupy v poľnohospodárstve. Z toho dôvodu je veľmi dôležitá spoluúčasť poradenských subjektov.

Diskusia:

- spôsob využitia pôdy lesným hospodárstvom,
- potrebné opatrenia na zabezpečenie trvaloudržateľnosti,
- odsek 1.5 pozitívne hodnotený text,
- poľnohospodárska pôda verzus lesy,
- strata poľnohospodárskej pôdy, zmena na iné využitie,
- biele plochy,
- potrebné podporiť chov hospodárskych zvierat na trvalých trávnych porastoch,
- pozmeňovacie návrhy 2.4, 5.1 vzaté späť,
- všetky pozmeňovacie návrhy, ktoré boli doručené, boli zapracované do textu,

V diskusii vystúpila zástupkyňa SPPK v EHSV.

Stanovisko bolo prijaté hlasovaním.

Rôzne

Roman Haken: Návrh na vytvoriť sekciu CLLD – integrovaný nástroj kohéznej politiky, MAS-ky. Spôsob napĺňania politiky prostredníctvom malých projektov resp. mikroprojektov. Zachovaný princíp proporcionality. Musí vzniknúť stratégia rozvoja určitého miesta. O tom, ktorý projekt bude realizovaný, rozhodujú miestny obyvatelia. Kohézna politika je zatiaľ realizovaná na vidieku, pravdepodobne v budúcnosti bude realizovaná aj v mestách.

Potvrdenie dátumu nasledujúcej schôdze sekcie: 21. novembra 2017.

---

[1] [Ú. v. EÚ C 311, 12.9.2014, s. 68.](#)

[2] Revitalizácia vidieckych oblastí prostredníctvom inteligentných obcí, spravodajca: Enda Stenson.

[3] R.E.D.: Rurality – Environment – Development.

[4] Praktický príklad osvedčených postupov od Ully Herlitz a kol.

[5] Stanoviská EHSV NAT/703 *Možná transformácia SPP* a NAT/709 *Od vyhlásenia Cork 2.0 ku konkrétnym opatreniam.*